

## **Branchestandaard Veiligheidscertificaat Vorkheftruck en Reachtruck**

Voor u ligt de branchestandaard Veiligheidscertificaat Vorkheftruck en Reachtruck: een set voor de sector Transport en Logistiek geldende afspraken over de minimale kennis en vaardigheden die is vereist om in de praktijk op het niveau van vorkheftruck- en/of reachtruckchauffeur vakbekwaam en veilig te kunnen blijven functioneren. De branchestandaard beschrijft het minimaal vereiste vakbekwaamheidsniveau voor vorkheftruck- en/of reachtruckchauffeurs in de sector Transport en Logistiek. De werkgever kan voor bedrijfsspecifieke onderdelen nog aanvullende eisen toevoegen aan de uiteindelijke examinering.

Omwille van de leesbaarheid gebruiken we in dit document alleen de benaming chauffeur (voor zowel de vorkheftruck- als de reachtruckchauffeur) en schrijven we in de hij-vorm. Waar hij staat, kan ook zij worden gelezen.

### **Aanleiding**

Deze branchestandaard Veiligheidscertificaat Vorkheftruck en Reachtruck, is ontwikkeld als basis voor toetsmatrijzen om examens en opleidingen voor vorkheftruck- en reachtruckchauffeurs vorm te geven. Wanneer opleiders en examenorganisaties werken volgens deze (nog te ontwikkelen) toetsmatrijzen, werkt dit door in de opleidingen voor vorkheftruck- en reachtruckchauffeurs en wordt daarmee een bijdrage geleverd aan de verbetering van de vakbekwaamheid en het veiligheidsbewustzijn van chauffeurs. Eerder was het CBR/CCV eigenaar van de toetsmatrijzen en examens die werden gebruikt om opleidingen vorm te geven. Echter sinds 2020 worden examens niet meer door het CBR/CCV afgenomen en is de sector Transport en Logistiek zelf verantwoordelijk voor het opstellen en onderhouden van de toetsmatrijzen. Dit vormt de aanleiding voor het opstellen van de branchestandaard vakbekwaam en veilig werken voor de vorkheftruck- en reachtruckchauffeur.

### **Werkzaamheden en werkomgeving**

#### *Context*

Het besturen van een vorkheftruck of reachtruck in een magazijn of distributiecentrum is een taak die wordt uitgevoerd door medewerkers die hier werkzaam zijn. Het betreft veelal medewerkers in functies die zijn beschreven in het beroepscompetentieprofiel logistiek medewerker niveau 2. De logistiek medewerker niveau 2 is verantwoordelijk voor een efficiënte, veilige en zorgvuldige uitvoering van de operationele opdrachten binnen het logistieke proces in een warehouse. Deze werkzaamheden zijn vaak routinematig van aard en worden uitgevoerd conform standaard-procedures. Daarnaast signaleert hij schades en onveilige situaties en geeft deze door aan zijn leidinggevende. Hij controleert zijn eigen werkzaamheden en werkt mee aan technologische

veranderingen. De logistiek medewerker niveau 2 werkt zelfstandig bij kortdurende, vast omschreven opdrachten.

In voorkomende gevallen is het ook mogelijk dat de taak van het besturen van vorkheftrucks en reachtrucks wordt uitgevoerd door andere personen die in het magazijn werken, bijvoorbeeld in functies uit het beroepscompetentieprofiel logistiek supervisor, logistiek teamleider en chauffeur goederenvervoer (vrachtwagenchauffeur).

#### *Kerntaken*

De chauffeurs hebben de volgende kerntaken:

- 1 Uitvoeren van onderhoudscontroles
- 2 Manoeuvreren: besturen en bedienen
- 3 Heffen: last behandeling en technische bediening
- 4 Zorgdragen voor veiligheid
- 5 Kennen en toepassen van overige relevante wet- en regelgeving

## **Ontwikkelaanpak**

#### *Deskresearch*

Over vakbekwaam en veilig werken van vorkheftruck- en reachtruckchauffeurs is de nodige documentatie beschikbaar die wordt gebruikt voor opleiding en examinering. Het opstellen van deze branchestandaard is gestart met een uitgebreide documentanalyse van deze documenten. Ook informatie uit aanvullende bronnen over relevante ontwikkelingen in het werk en over relevante verschillen tussen bedrijven is benut. Op basis van de deskresearch is een concept branchestandaard op hoofdlijnen opgesteld.

#### *Interviews*

De concept branchestandaard op hoofdlijnen voor het vakbekwaam en veilig werken voor de vorkheftruck- en reachtruckchauffeur is getoetst en aangevuld door interviews uit te voeren met spelers in de sector Transport en Logistiek. In een serie interviews is het werkveld betrokken bij de toetsing, aanvulling en daarmee ontwikkeling van de branchestandaard. Vanuit bedrijven uit verschillende deelsectoren, namen medewerkers deel, met onder meer de volgende functies: logistiek medewerkers en teamleiders, adviseurs Arbo en veiligheid en HR-professionals. Voorafgaand aan de interviews met bedrijven zijn een innovatiemanager en adviseur preventie van het Sector Instituut Transport en Logistiek (STL) geïnterviewd. De uitkomsten van de interviews zijn vertaald naar de branchestandaard vakbekwaam en veilig werken voor de vorkheftruck- en reachtruckchauffeur die hier voor u ligt.

#### *Uitgangspunten*

In het ontwikkeltraject zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het besturen en bedienen van een vorkheftruck of reachtruck is een taak die door medewerkers met diverse functies in een magazijn kan worden uitgevoerd. Meestal betreft dit logistiek medewerkers.

- Deze branchestandaard is gericht op het besturen en bedienen van een vorkheftruck of reachtruck in de sector Transport en Logistiek.
- Uit de deskresearch en interviews is gebleken dat de veranderingen in het besturen en bedienen van vorkheftrucks en reachtrucks relatief beperkt zijn. Daar waar zich veranderingen hebben voorgedaan, betreft het voornamelijk technische en technologische innovaties aan de voertuigen en in het magazijn, die de veiligheid ten goede zijn gekomen. Bij de ontwikkeling van de branchestandaard vakbekwaam en veilig werken voor de vorkheftruck- en reachtruckchauffeur kon daarom gebruik gemaakt worden van bestaande documentatie waarbij de interviews vooral een toetsend en aanvullend karakter hebben gehad.

#### *NLQF*

Om ervoor te zorgen dat de formulering van de branchestandaard minimaal in lijn is met het niveau van de logistiek medewerker niveau 2 is gebruik gemaakt van de 'Tuning methodiek'. Als referentiepunt is hierbij het raamwerk van het NLQF gekozen. Dit Nederlands kwalificatiekader is een systematische ordening van alle bestaande kwalificatieniveaus in Nederland. Dit is een vertaling van het Europese kwalificatiekader voor een leven lang leren (EQF). Daarnaast is gebruik gemaakt van de Romiszowski taxonomie. Enerzijds geeft deze taxonomie een indeling van kennisniveaus die verwijzen naar het niveau waarop informatie is opgeslagen in de hersenen. Anderzijds geeft deze taxonomie een indeling van vaardigheidsniveaus die verwijzen naar het niveau van acties die een persoon uitvoert om een bepaald doel te bereiken.

#### *Brondocumenten*

In de opzet, ordening en woordkeuze van de branchestandaard is verder zoveel mogelijk gekeken naar bestaande producten voor opleiden en examineren en oefenen, die onder meer in het verleden voor CBR, CCV Evofenedex en STL ontwikkeld zijn. Het gaat om:

- Beoordelingscriteria praktijktoets Veiligheidscertificaat vorkheftruck-/reachtruck (CBR, november 2012);
- Examenisen praktijktoets Veiligheidscertificaat vorkheftruck-/reachtruck (CBR, juni 2015);
- Rijprocedure bij het examen certificaat van vakbekwaamheid vorkheftruckchauffeur/ reachtruckchauffeur (CCV, 2009);
- De Code Gezond en Veilig Magazijn (Evofenedex & BMWT, 2016);
- Beroepscompetentieprofiel logistiek medewerker niveau 2 (STL, september 2018);
- Beroepscompetentieprofiel logistiek supervisor (STL, september 2019);
- Beroepscompetentieprofiel logistiek teamleider (STL, oktober, 2019).

De criteria in de branchestandaard zijn gebaseerd op de beoordelingscriteria praktijktoets VCH, examenisen veiligheidscertificaat vorkheftruck-/reachtruck praktijk van het CBR en de rijprocedure bij het examen certificaat van vakbekwaamheid vorkheftruckchauffeur/ reachtruckchauffeur van CCV. Ook is gekeken naar de beoordelingscriteria uit het kwalificatie-dossier voor de keuzes en dilemma's die voor de chauffeur zijn beschreven. De examenorganisaties kunnen de criteria van de branchestandaard gebruiken als referentiekader om de blijvende vakbekwaamheid en veiligheidsbesef van de chauffeur waar te nemen en te beoordelen. De branchestandaard vakbekwaam en veilig werken voor de vorkheftruck- en reachtruckchauffeur beschrijft aan de hand van waarneembaar gedrag het vereiste vakbekwaamheidsniveau voor iedere chauffeur in de sector Transport en Logistiek.

*Leeswijzer*

Hieronder vindt u een korte toelichting op de opzet van de branchestandaard vakbekwaam en veilig werken voor de vorkheftruck- en reachtruckchauffeur.

<b>Kerntaak</b>	<b>Omschrijving</b>	<b>Criteria</b>	<b>Toelichting</b>
De vorkheftruck- en reachtruckchauffeurs hebben 5 kerntaken.	Voor iedere kerntaak is omschreven wat er mee wordt bedoeld: wat verstaan we onder het uitvoeren van een onderhoudscontrole of manoeuvreren.	Voor iedere kerntaak zijn ook criteria benoemd: wat moet een chauffeur kennen en/of kunnen voor het betreffende onderwerp.	Een nadere toelichting op hetgeen de chauffeur moet kennen en/of kunnen voor het betreffende onderwerp.

## De branchestandaard Veiligheidscertificaat Vorkheftruck en Reachtruck

Kerntaak	Omschrijving	Criteria	Toelichting
1	Uitvoeren van onderhoudscontrole	De chauffeur voert voor hij start met zijn werkzaamheden of de heftruck een onderhoudscontrole uit. Hij heeft hierbij een signalerende functie. Wanneer hij vaststelt dat onderhoudshandelingen dienen te worden uitgevoerd doet hij dit of zelf, of schakelt hij hiervoor een monteur in of doet hij een melding bij een voor het materieel verantwoordelijke collega.	1.1 De chauffeur voert een visuele <b>controle</b> uit op schade/defecten en <b>controleert</b> de werking en/of aanwezigheid van diverse functies van het voertuig.
2	Manoeuvreren: besturen en bedienen	De chauffeur kan een heftruck op een juiste wijze besturen en bedienen, waarbij onnodige slijtage aan	2.1 De chauffeur verhoogt of verlaagt rijsnelheid zonder abrupte bewegingen. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Aangepast</li> <li>• Gedoseerd</li> <li>• Vloeiend</li> </ul> 2.2 De chauffeur rijdt in voor- en achterwaartse richting in een rechte lijn.

Kerntaak	Omschrijving	Criteria	Toelichting
	het voertuig wordt vermeden. Dit betekent dat hij vloeiend en snel zijn heftruck door het magazijn manoeuvreert. Hij houdt hierbij rekening met de omgeving waarin en de ondergrond waarop hij rijdt.	2.3 De chauffeur maakt bochten naar links en rechts met minimale stuurcorrecties en kan haaks indraaien.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Vloeiend</li> <li>Efficiënt</li> <li>Niet in stilstand sturen</li> </ul>
		2.4 De chauffeur bedient de bedieningshandel van het hefsysteem vloeiend en gedoseerd.	
		2.5 De chauffeur bedient het neigmechanisme gedoseerd.	
		2.6 De chauffeur bedient het reachmechanisme vloeiend.	
		2.7 De chauffeur past een stuurtechniek toe conform geldende richtlijnen.	
		2.8 De chauffeur houdt afstand van stellingen en overig verkeer	
		2.9 De chauffeur past de rijsnelheid aan, aan omgeving, waaronder drukte in het magazijn, weersomstandigheden en het wegdek.	
		2.10 De chauffeur rijdt met een beladen vorkheftruck een helling op en af, op veilige wijze waarbij schade aan last en voertuig wordt voorkomen.	
		2.11 De chauffeur gebruikt het rij-/gaspedaal, de bedrijfsrem en de parkeerrem gedoseerd en gecontroleerd.	
		3 Heffen: Last behandeling en technische bediening	

Kerntaak	Omschrijving	Criteria	Toelichting	
	houdt daarbij rekening met de aard en omvang van de last waardoor schade aan last, voertuig en omgeving wordt voorkomen.	3.2 De chauffeur <b>neemt</b> de last <b>op</b> met een vorkheftruck/reachtruck, op veilige wijze waarbij schade aan last en voertuig wordt voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vork horizontaal</li> <li>• Vorktanden instellen op de werkbreedte</li> <li>• Vork vrij in de pallet</li> <li>• Neemt last horizontaal op</li> <li>• Brengt last vrij van locatie</li> <li>• Brengt last op rijhoogte en neigt zo nodig achterover</li> </ul>	
		3.3 De chauffeur <b>verplaatst</b> de last, op veilige wijze waarbij schade aan last en voertuig wordt voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rijdt achteruit afhankelijk van de aard en de afmeting van de last</li> <li>• Houdt bij rijden de vork <math>\pm 10</math> cm boven de vloer</li> <li>• Rijdt en draait niet tegelijkertijd met geheven last (combi-rijden)</li> <li>• Houdt rekening met lagere doorgangen tussen compartimenten van de loods</li> </ul>	
		3.4 De chauffeur <b>plaatst</b> de last, op veilige wijze waarbij schade aan last en voertuig wordt voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Recht in of op locatie</li> <li>• Last horizontaal</li> <li>• Vrij op de locatie</li> <li>• Vork vrij uit de lading</li> </ul>	
		3.5 De chauffeur <b>stapelt</b> de last recht op elkaar.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Stabiliseren van de last (bijvoorbeeld bij het stapelen van boxpallets) z.n. met folie/seal</li> </ul>	
4	Zorgdragen voor veiligheid	De chauffeur neemt tijdens het rijden en bij het parkeren van	4.1 De chauffeur <b>heeft kennis</b> van relevante veiligheids- en verkeersregels en kan deze <b>toepassen</b> .	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Onder andere: <ul style="list-style-type: none"> <li>– Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV1990)</li> </ul> </li> </ul>

Kerntaak	Omschrijving	Criteria	Toelichting
	de heftruck de juiste maatregelen om risico's en onveilige situaties te voorkomen.		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Arbo informatiebladen Ai14 (Bedrijfsruimten), Ai17 (Hijs- en hefmiddelen).</li> </ul>
		4.2 De chauffeur <b>past</b> tijdig de rijsnelheid en rijrichting <b>aan</b> (vooruit of achteruit) op uitzicht, aard en afmeting van de last.	
		4.3 De chauffeur <b>past</b> de kijktechnieken op verschillende momenten <b>toe</b> .	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Voor het wegvrijden in de rijrichting kijken en achter</li> <li>• Tijdens het rijden zeker stellen van zijn inschatting met betrekking tot doorrijhoogtes en breedtes</li> <li>• Omgeving in de gaten houden</li> </ul>
		4.4 De chauffeur <b>gebruikt</b> indien nodig de claxon, ter afwending van dreigend gevaar.	
		4.5 De chauffeur <b>neemt</b> veiligheidsmaatregelen bij het verlaten van de bestuurdersplaats.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkeerrem ingeschakeld</li> <li>• Rijkeuzehandel neutraal (indien van toepassing)</li> <li>• Contact uit</li> <li>• Gebruik maken van opstaptreden en beugels</li> <li>• Laat stuurwiel(en) in rijrichting achter</li> </ul>
		4.6 De chauffeur <b>parkeert</b> de heftruck conform beschrijving Ai14, tenzij het bedrijfsreglement anders voorschrijft.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Op geschikte en veilige locatie parkeren</li> <li>• Minimaal 16 jaar oud (NB. 16- 18 jaar onder direct toezicht leidinggevende) en van af 18 jaar zelfstandig</li> </ul>



Kerntaak	Omschrijving	Criteria	Toelichting
			<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vertrouwd met bediening van het transportmiddel en de aard van de werkzaamheden</li> <li>• Bekend met bedieningsvoorschriften en bedrijfsreglement</li> <li>• Et cetera</li> </ul>
		4.7 De chauffeur <b>houdt</b> zich <b>aan</b> de verkeersregels wanneer hij met de vorkheftruck de openbare weg betreedt.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De chauffeur is in principe in bezit van een T-rijbewijs<sup>1</sup></li> <li>• Scherpe, uitstekende delen zijn afgeschermd</li> <li>• Transportmiddel is aan achterzijde voorzien van een LRV-driehoek (=langzaam rijdend voertuig)</li> <li>• Chauffeur voert verlichting, zoals een personenauto</li> <li>• Chauffeur gebruikt spiegels</li> <li>• Hij hanteert op openbare weg een maximumsnelheid 25 km/uur</li> <li>• Et cetera</li> </ul>
		4.8 De chauffeur <b>bewaart</b> voldoende <b>rust en overzicht</b> om zijn werkzaamheden efficiënt en veilig uit te voeren, ook op momenten dat werkdruk toeneemt.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hij herkent piekmomenten in de werkdag of het seizoen</li> <li>• Hij herkent risicovolle situaties</li> </ul>
		4.9 De chauffeur <b>toont zich</b> voldoende <b>assertief</b> naar andere betrokkenen wanneer naar zijn mening de veiligheid in het geding komt.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Geeft bij zijn leidinggevende aan wanneer hij werkzaamheden niet</li> </ul>

<sup>1</sup> De chauffeur moet beschikken over een T-rijbewijs als hij met een intern transportmiddel met een breedte van >130cm de openbare weg betreedt, behalve wanneer hij de openbare weg enkel betreedt voor het laden of lossen in de onmiddellijke omgeving van het werkteerrein/het magazijn. Ook is een T-rijbewijs verplicht op het bedrijfsterrein, wanneer daar de WVV van kracht is. Dit is zo wanneer het terrein voor verkeer toegankelijk is en bijvoorbeeld niet na ieder inkomend of uitgaand voertuig wordt afgesloten met een hek.

Kerntaak	Omschrijving	Criteria	Toelichting
			volgens de veiligheidsvoorschriften kan uitvoeren <ul style="list-style-type: none"> <li>Gaat met collega's een dialoog aan over onveilige situaties en kan zijn betoog goed onderbouwen</li> </ul>
5	Kennen en toepassen van overige relevante wet- en regelgeving	De chauffeur kent wet- en regelgeving waarmee hij tijdens zijn werk te maken krijgt. Hij kan deze wet- en regelgeving toepassen om veilig en gezond te kunnen werken.	5.1 De chauffeur <b>heeft kennis</b> van relevante wet- en regelgeving en <b>past</b> deze <b>toe</b> . 5.2 De chauffeur <b>werkt conform</b> ergonomische voorschriften. 5.3 De chauffeur <b>bepert schade</b> aan het milieu zoveel mogelijk en neemt waar nodig actie conform de bedrijfsprocedure.
			<ul style="list-style-type: none"> <li>Arbeidsomstandighedenwet</li> <li>Milieuwetgeving</li> <li>Bedrijfsvoorschriften/intern verkeersreglement</li> <li>Et cetera</li> <li>Springt niet van de truck</li> <li>Hanteert een ergonomisch verantwoorde zithouding</li> <li>Beschermt zich tegen tocht en kou, in gekoelde magazijnen en daarbuiten</li> <li>Luchtverontreiniging</li> <li>Afstellen van de verbrandingsmotor</li> <li>Vrijkomende roetdeeltjes</li> <li>Lekkage van vloeistoffen</li> <li>Omgaan met absorptiemiddelen</li> </ul>